Primärvårdsregionrådet
Christine Lorne (C)

INTERPELLATIONSSVAR
2025-12-04

RS 2025-1153

Svar på interpellation 2025:96 av Axel Conradi (M) angående hörselvård i fritt fall

Axel Conradi har i interpellationen ställt följande frågor:

1. Blev det här som du tänkt dig?
2. Hur avser regionrådet att säkerställa att resurserna inom hörselvården i högre grad når brukarna, snarare än administrationen?
3. Är du nöjd med att fritt-valcheck som tillföll brukaren nu i princip bytts ut mot KommSyns administrationskostnader?
4. Vilka åtgärder planeras för att minska väntetiderna inom hörselvården och säkerställa att patienter får sin hörapparat i tid?
5. Hur följer regionen upp effekterna av det nya systemet på tillgänglighet, valfrihet och patientnöjdhet?
6. Avser regionrådet att se över hörselvårdsavtalet, så att inte fler mottagningar stänger och att brukarna återfår tillgång till modern teknik och kompetens i hela länet?

Som svar vill jag anföra följande:

Vårdval hörselrehabilitering har under lång tid präglats av problem. Ett av de större problemen som negligerats under många år är det faktum att många patienter vittnat om hur de genom systemet med checkar, det vill säga Fritt val-modellen, känt sig lurade till att betala stora summor ur egen ficka för att köpa företagens egna hörapparater. Det finns exempel där patienter behövt betala upp till 25 000-30 000 kronor för hörapparater utan att det varit patientens önskemål. Parallellt har informationen om att patienten kan prova ut en hörapparat till betydligt lägre kostnad inte tydligt framgått och på så vis skapat en situation där patienter trott att de behövt lägga till stora summor pengar för att kunna höra. Det var alltså en situation där vård och försäljning blandades ihop.

Det är inte rimligt att vårdgivare sitter på två stolar där de dels ska utföra hörselvård och bedöma behovet av hörapparat och dels sälja hörapparater. Att få en god hörselvård och tillsammans med audionomen kunna välja en hörapparat som passar varje patient bäst ska vara grundläggande. Med bakgrund mot detta fattade vi beslut om förändringar som började gälla från och med 1 januari 2025. Systemet med checkar avskaffades och ersättningen höjdes till vårdgivarna i syfte att komma bort från den köp- och säljsituation som präglat vårdvalet, men också för att audionomerna ska få betalt för den tid de faktiskt lägger ner på kvalitativ vård och

bedömningar. I interpellationen hävdas också felaktigt att ersättningen för rekvisitionen tidigare gick till brukaren. Det är fel. Ersättningen har gått till leverantörerna.

Snart ett år efter förändringarna och revideringen kan vi konstatera att flera problem kvarstår. En ny revidering kommer därför genomföras under 2026 och vi följer utvecklingen inom vårdvalet mycket noggrant. Att ett antal mottagningar valt att avveckla sin verksamhet kan härledas till det faktum att det funnits en viss överetablering av hörselmottagningar i regionen, vilket i sin tur hört ihop med att checksystemet och att patienter genom det betalat en del av vården själva varit väldigt lukrativt. Att mottagningar stängt beror också på att en del mottagningar inte kom upp i de ställda kraven på antal rehabiliteringsinsatser. Totalt har sex mottagningar stängt och två av dessa har gått över till att erbjuda helt privat vård. Idag finns det 41 mottagningar i regionen med god geografisk spridning. Vi har dessutom ansökningar om att öppna nya.

Det finns enligt hälso- och sjukvårdsförvaltningen inga indikationer på att patienter har sex månaders väntetid till besök. Tillgängligheten bedöms fortsatt som god. Däremot har det bland annat från patientföreningen framförts information om att vissa leverantörer informerar patienterna om att de får vänta längre om de väljer regionens alternativ i stället för helt privat vård. Även om dessa väntetider ligger inom vårdgarantin indikerar det att det är patientens val av hjälpmedel och inte vårdbehov som avgör väntetiden för vården, vilket är i strid med hälso- och sjukvårdslagens bestämmelser och även med vad som anges i avtalen. Med anledning av detta har hälso- och sjukvårdsförvaltningen valt att skicka begäran om rättelser till de leverantörer som agerar på det här viset.

Interpellanten för ett resonemang om ökade kostnader. Det har sin naturliga förklaring i att ersättningen höjdes till vårdgivarna med 50 miljoner när förändringarna gjordes. Därmed blir kostanden per patient också högre. Även kostnaden för hörselhjälpmedel är högre än tidigare. Det beror på att regionen sedan årsskiftet står för hela kostnaden vid val ur regionens egna sortiment och där patienten inte betalar mer än hjälpmedelsavgiften på 600 kr, vars syfte är att skapa en mer jämlik hörselvård för länets invånare. Beräkningarna av kostnad per patient i interpellationen tar inte heller hänsyn till att regionen betalar ut listningsersättning till leverantörerna, vilket under året till och med oktober uppgått till 26,7 miljoner kronor. I det som i interpellationen beskrivs som kostnader för bland annat administration ingår centrala delar så som inköp av hjälpmedel, upphandling, leveranser och reparationer.

Med tanke på att det inom vårdvalet fortsatt finns patienter som i vissa fall tror sig vara tvungna att köpa dyra hörapparater trots att de finns att hyra av regionen för en avgift på 600 kronor - i kombination med missvisande information och exempel på köställning vid intresse av en hörapparat från

det utbud som regionen erbjuder - kommer ytterligare revideringar behöva göras. Detta arbete pågår redan nu och kommer inkludera en översyn av både ersättningen och förtydliganden hur det går att komma bort från en osund köp- och säljsituation där ingen patient känner sig lurad till att köpa dyra hörselhjälpmedel.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Stockholm den 4 december 2026

Christine Lorne